
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קהילות דתיות והמרחב הדתי בירושלים בימינו - 24434

תאריך עדכון אחרון 26-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע הדתות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: אנגלית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): הנליס קולוסקה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: hannelies.koloska@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס הזה בוחן את הקהילות הדתיות בירושלים, את ההיסטוריות שלהן, אתרים מרכזיים, הפרקטיקות. כל אחת מהקהילות, מסיבותיה שלה, רואה בירושלים מקום קדוש ומסמנת את העיר בבניינים, קולות, ומוסדות. הקורס יחקור את החשיבות של ירושלים כמקום של זיכרון ושל חיים לנוצרים, ות, יהודים, ות מוסלמים. נתח את שינוי הנוף של ירושלים בהתאם למסגרות הדתיות. באמצעות שילוב של לימוד בכיתה וביקורים בקהילות ובאתרים, הקורס שואף לספק הבנה מקיפה של המארג הדתי של ירושלים.

מטרות הקורס:

הערכה תרבותית ותיאולוגית: פיתוח הערכה עמוקה לחשיבות התיאולוגית המשותפת והייחודית של ירושלים בקרב היהדות, הנצרות והאסלאם. הבינו את הקשרים הרחניים שכל דת מתחזקת עם העיר והתפקיד המרכזי שלה בעיצוב סיפורי הדת והאמונות. מודעות לריבוי הדתות: פיתוח מודעות מעמיקה לריבוי הקהילות הדתיות בירושלים ולהיסטוריה שלהן. ניתוח האמונות, המעשים והזהויות של נוצרים, יהודים, מוסלמים וקבוצות דתיות אחרות התורמות לנופה התרבותי של העיר. הבנה של טקסים ומעשים: השגת תובנה הנוגעת לטקסים דתיים שונים המעצבים את חיי היומיום והחוויות הרוחניות של תושבי ירושלים. חקר טקסים, ליטורגיות וכלים קדושים בעלי משמעות עמוקה עבור כל אחת מהאמונות אמונה, ופיתוח הבנה עמוקה יותר של האמונה בפועל. התמקדות תרבותית ושקיפות: מפגש ישיר קהילות דתיות, אנשי דת ושירותי דת. הבנה מוסדית: השגת הבנה מקיפה בנוגע למוסדות המקיימים ומשמרים מסורות דתיות בירושלים. חקר תפקידיהם של המוסדות הדתיים בתהליך שמירת המורשת התרבותית, בהגנה על הקהילות ובעיצוב החוק הדתי, ופיתוח הבנה בנוגע לאספקטים הארגוניים של האמונה בירושלים. הבנה בין-דתית ובין-תחומית: פיתוח יכולת התבוננות על הפסיפס הדתי בירושלים מנקודת מבט בין דתית ובין-תחומית. ניתוח ביקורתי והשתקפות: שיפור יכולת הניתוח הביקורתי דרך בחינת טקסטים, אובייקטים חומריים ופרקטיקות הקשורות לחשיבות הדתית של ירושלים. התבוננות רחבה על ההשפעות של אמונות, מעשים ומוסדות מגוונים והקשרם החברתי-תרבותי. רגישות תרבותית וכבוד: טיפוח רגישות תרבותית וכבוד בעת חקירת אמונות דתיות, פרקטיקות דתיות וקהילות. פיתוח היכולת להשתתף בדיונים מחשבתיים בעלי פתיחות מחשבתית בכל הנוגע למעמד האמונה תוך הערכת המורכבות של הריבוי הדתי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הבנה תיאולוגית: הצגת הבנה מעודנת של החשיבות התיאולוגית של ירושלים ביהדות, הנצרות והאסלאם. זיהוי מושגים תיאולוגיים מרכזיים וסיפורים הקשורים לירושלים בכל דת. מודעות לריבוי הדתי: הכרה בריבוי הקהילות הדתיות הקיומות בירושלים. השוואה וניגוד בין האמונות המיוחדות, הפרקטיקות והזהויות של קבוצות דתיות שונות.

הבנה של טקסים ומעשים: ניתוח ותיאור של משמעותם של הטקסים הדתיים, הליטורגיות והפרקטיקות בעיצוב החוויות הרוחניות של תושבי ירושלים. הבנה לתפקידם של עצמים חומריים ומרחבים במסורות דתיות שונות.

מעורבות תרבותית: מעורבות ישירה בקהילות דתיות, קשר עם אנשי דת ושירותים דתיים, תוך מפגש ישיר עם מבצעי הפרקטיקות האמוניות. למידת החלפת דעות מכבוד ותוך פתיחות מחשבתית בנוגע למערכות דתיות מגוונות.

הבנה מוסדית: מתן הסבר לתפקידים ולתפקוד של המוסדות הדתיים בירושלים, כולל תרומתם להגינות, לשמירה ולרווחת הקהילות.

פרספקטיבה בין-תחומית: שילוב תובנות בין-תחומיות מתחום התיאולוגיה, ההיסטוריה, מדעי הדת והתרבות בעת בחינת פסיפס הדתות בעיר.

ניתוח ביקורתי והשתקפות: ניתוח ביקורתי של מקורות טקסטואליים. התעמקות בהשפעותיה של התרבות החומרית, אמונות דתיות ופרקטיקות בהקשרים תרבותיים, חברתיים והיסטוריים רחבים יותר. רגישות תרבותית: הצגת רגישות תרבותית וכבוד בעת דיון והתמקדות באמונות דתיות שונות. ניווט בדיונים אודות אמונה תוך שמירה על כבוד, פתיחות מחשבתית ורגישות למורכבות הריבוי הדתי. סינתזה ויישום: סינתזה של ידע לצורך קיבוץ הבנה מקיפה של התפקיד הרוחני של ירושלים. קיבוץ תובנות שנרכשו לשם דיון רחב יותר הנוגע לדיאלוג בין-דתי, מורשת תרבותית ודינמיקות חברתיות תרבותיות עכשוויות.

תקשורת אפקטיבית: העברת תובנות וקיום דיון אודות פסיפס הדתות בירושלים בצורה ברורה ויעילה הן בכתב והן בעל פה. השתתפות בדיונים מעמיקים ושיתוף ידע.

דרישות נוכחות (%) :

100 במקרה של היעדרות מהשיעור יש להודיע למורה (עד 4 פעמים)

שיטת ההוראה בקורס: יצירת עבודה אישית וקבוצתית, סיורים שטחיים חווייתיים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- 1) הנוף של ירושלים (ירושלים ביהדות, בנצרות, באסלאם, ירושלים בזיכרון התרבותי והקולקטיבי, מקומות זיכרון בירושלים)
- 2) קהילות דתיות בירושלים
- 3) פרקטיקות דתיות: עלייה לרגל, קידוש כתבי הקודש
- 4) מוסדות דתיים: רכוש, רווחה, משפט

חומר חובה לקריאה:
TBA

חומר לקריאה נוספת:
TBA

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
30 %
נוכחות / השתתפות בסיור 20 %

מידע נוסף / הערות:

כקורס חובה, הקורס מועד לסטודנטים. ות בשנתם השנייה ו/או השלישית של לימודי התואר הראשון במדעי הדתות. מספר הסטודנטים הוא מוגבל. הקורס כולל כ-6 סיורי שטח חובה, אשר יתקיימו במהלך שעות השיעור, אך לפעמים גם ביום חמישי אחר הצהריים או ביום שישי בבוקר. סילבוס מפורט יינתן למשתתפים. הקורס מועבר בעיקר באנגלית.